

פרשת חוקת

מה בפרשה: סיכום מתומצת של פרשת השבוע

על קורח היה לדעת כי חיוב המצוות הוא אך ורק בגלל ציווי ה' ולא מצד שום סיבה או גורם כלשהו. זו אחת הסיבות שמיד אח"כ אנו קוראים על מצוות פרה אדומה

בפרשה הקודמת קראנו על מחלוקת קורח ועדתו, שכדי להמחיש את טענותיהם הגיעו לפני משה עטופים בטליתות ושאלו: האם טלית שכולה תכלת חייבת בציצית (שגם הוא בעצמו חוט תכלת) והאם בית מלא ספרים (ספרי תורה) חייב במזוזה (שגם בה כתובות פרשיות מהתורה)?

מטענותיהם מסתבר כי לא ידעו את טעמי המצוות ולכן חלקו על משה. באופן מהותי יותר, היה עליהם לדעת כי חיוב המצוות אפילו שיש להן טעמים גלויים, הוא אך ורק בגלל ציווי ה' ולא מצד שום סיבה או גורם כלשהו. זו אחת הסיבות שמיד בתחילת פרשת השבוע, לאחר מעשה קרח, אנו קוראים על מצוות פרה אדומה אשר לא נמצא לה שום טעם על אף שעיקרי מצווה זו ניתנו לבני-ישראל הרבה קודם לכן, בהיותם במרה, עוד לפני מתן תורה. לכן נאמר במצוות פרה אדומה: "זאת חוקת התורה" - גזירה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה.

פרה אדומה

נגיעה במת הופכת את האדם ל"טמא מת" ואפילו הימצאותו של האדם תחת קורת גג אחת עם המת כופה עליו טומאה ומאותו הרגע חל עליו איסור להכנס לקודש. כדי לטהרו יש להזות עליו מי חטאת (מלשון חיטוי וטהרה) המורכבים ממי מעין ואפר פרה אדומה. שליחי הציבור היו יוצאים לחפש פרה שכולה אדומה (אפילו שתי שערות בצבע אחר היה בהן די כדי לפסול אותה) וש"לא עלה עליה עול", כלומר, שלא השתמשו בה לעבודה כלשהי. משנמצאה הפרה המתאימה היו מוציאים אותה אל מחוץ למחנה, שם היה הכהן הגדול שורף אותה ומזה מדמה שבע פעמים לכיוון אוהל מועד. אחר כך היו שורפים אותה, ואת אפרה ערבבו במי המעין.

מי שנטמא על ידי מת, טמא למשך שבעה ימים. ביום השלישי וביום השביעי היו מזים עליו מי חטאת ולעת ערב היה טובל במים ונטהר מטומאתו. תשע פרות אדומות נמצאו ונשרפו מימי משה רבינו ועד לחורבן הבית השני. הפרה העשירית תהיה בימי מלך המשיח, שיגאלנו בקרוב ממש.

הטעות והעונש

בזכות מרים הנביאה היתה לעם ישראל באר מים צמודה במשך כל זמן היותם במדבר. אולם משמתה מרים נעלמה גם הבאר. ראו בני ישראל שאבד להם מקור המים החלו לריב עם משה ואהרון. "למה הבאתם את קהל ה' אל המדבר הזה למות שם אנחנו ובעירנו (הצאן שלנו)". בעקבות צעקותיהם מורה הקב"ה למשה ואהרון ללכת אל אחד הסלעים ולדבר אליו כדי שיצאו ממנו מים.

הסלע לא היה מיוחד במראהו ובני ישראל, שלא הבחינו בו, החלו לרטון ולהתגרות במשה: "מאיזה סלע תוציא לנו מים?". משה קצף: "שמעו נא המורים (עקשנים), המן הסלע הזה [שלא נצטוו עליו] נוציא לכם מים?" שאל בכעס והיכה על הסלע. ואכן בהכותו על הסלע יצאו טיפות אחדות בלבד ורק בפעם השנייה נזדמן לו הסלע הנכון ובהכותו יצאו מים רבים - "ותשת כל העדה".

פרשת חוקת

אומנם המטרה הושגה והיו מים לעם אך בגלל כעסם לא קיימו משה ואהרן את ציווי הקב"ה כראוי. היה עליהם לדבר אל הסלע, אז היה המופת גדול יותר מאשר בהכאה והיה גורם לקידוש שם שמים גדול יותר.

"הקב"ה מדקדק (מקפיד) עם צדיקים כחוט השערה" ולכן על אף שהחטא לא היה חמור כל כך נענשו משה ואהרן, שהנהיגו את עם ישראל ממצרים ועד עתה, ונגזר עליהם שלא יכנסו למקום שכה ציפו לו - לארץ ישראל.

הסתלקות אהרן

כבר בתחנתם הבאה נסתלק אהרן הכהן מן העולם. משה, אהרן ואלעזר בנו עלו אל ההר ושם העביר אהרן את בגדי הכהונה לבנו והכתיר אותו לכהן גדול. בראות העם את משה ואלעזר יורדים לבדם מן ההר הבינו את אשר קרה לאהרן - "ויבכו את אהרן שלושים יום כל בית ישראל".

אהרן היה זה שרדף את השלום בימי חייו והיה מטיל אהבה בין בעלי מריבה ובין איש לאשתו, לכן האבל הקיף את כל תושבי המחנה ללא יוצא מן הכלל. מות אהרן הורגש עוד יותר כשנעלמו ענני הכבוד, שכיסו את מחנה ישראל במדבר בזכותו.

נחש הנחשת

מלך אדום לא הרשה לבני-ישראל לעבור בארצו והם נאלצו להקיף אותה. ארץ אדום ניתנה בירושה לעשו ולכן נצטוו שלא לכבוש אותה בכח מידי צאצאיו האדומים. בינתיים מנסה הכנעני שיושב בהר להלחם בעם ישראל ונוחל מפלה ניצחת. הדרך ארוכה וקשה ושוב מתלונן העם בפני משה: "למה העליתנו ממצרים למות במדבר...".

תגובת הקב"ה באה מיד והנחשים נשלחו כדי להקיש במתלוננים בארס שבין שיניהם. למראה החללים הרבים מתחרטים בני-ישראל ומבקשים ממשה: "חטאנו כי דיברנו בה' ובך, התפלל אל ה' ויסר מעלינו את הנחש". תפילת משה נענית ועל פי ציווי ה' הוא מעמיד נחש העשוי מנחשת שכל המסתכל בו נרפא. הרפואה היתה בעיקרה רוחנית, כי כאשר בני-ישראל היו מסתכלים כלפי מעלה היו משעבדים את ליבם לאביהם שבשמים. בסוף הפרשה מסופר על מלחמות ישראל וניצחונותיהם על סיחון מלך חשבון ועוג מלך הבשן.

מקור: maale-adumim.com